

Een sportiever Nederland

- › Maatschappelijke ontwikkelingen van sport en bewegen
- › Verschillende betekenissen van sport
- › Vier opgaven voor de sport
- › Doel van de STV

Maatschappelijke ontwikkelingen van sport en bewegen

De laatste decennia zien we effecten van maatschappelijke ontwikkelingen, zoals individualisering en flexibilisering, in de sport. Meer mensen gingen buiten de vereniging om sporten en een gezonde leefstijl kreeg steeds meer aandacht, waarvan meer bewegen een belangrijk onderdeel vormt. Bedrijven ontdekten sport als een wereldwijde groeimarkt en digitale innovaties veranderden in snel tempo de wijze waarop supporters de sport beleven. Grote sportevenementen werden een vast onderdeel van citymarketing; steden zetten zichzelf hiermee in binnen- en buitenland op de kaart.

Ondertussen gingen taken en verantwoordelijkheden in zorg en welzijn van de landelijke overheid over naar gemeentelijke overheden. Het sportbeleid – zowel lokaal als nationaal – raakte onder andere als gevolg hiervan steeds meer verweven met andere beleidsterreinen.

Lees meer in [de drijvende krachten van sport en bewegen](/document/drijvende-krachten-van-sport-en-bewegen) over de actuele maatschappelijke ontwikkelingen die nu en in de toekomst van invloed zijn op sport en bewegen.

Verschillende betekenissen van sport

In een sportiever Nederland iedereen zich wel vinden. Alleen heeft niet iedereen hetzelfde beeld van een sportiever Nederland. Is ‘een sportiever Nederland’ een land ...

- waar sportverenigingen bloeien?
- waar sportiviteit en respect de norm zijn?
- waar een gezonde leefstijl beloond wordt?
- waar topprestaties op hun waarde worden geschat?
- waar meeleven met sportieve successen gewaardeerd wordt?

De termen sport en sportief hebben niet één vaste betekenis; daar denkt iedereen anders over (zie ook Vier opgaven voor de sport). In deze verkenning zoomen we daarom in op de verschillende betekenissen van sport. Soms gaan ze samen en soms botsen ze. Daar zou je binnen verenigingen, maar ook in het gemeentelijke of landelijke sportbeleid, rekening mee moeten houden als je plannen maakt voor de toekomst.

Vier opgaven voor de sport

Vier opgaven voor de sport vormen de pijlers onder deze verkenning:

1. Meedoen, verenigingsleven en sociale cohesie bevorderen
2. Gezondheid bevorderen door te bewegen
3. Talenten ontwikkelen, presteren en prijzen winnen
4. Meeleven met onze sporters en het beleven van evenementen

In [het trendscenario](/toekomstverkenning/trendscenario) beschrijven we voor elk van deze opgaven de trends in de toekomst. Dit trendscenario is te zien als een ‘nul-scenario’ voor elk van de opgaven, waar met beleid op allerlei niveaus verandering in aangebracht zou kunnen worden. In [perspectieven](/toekomstverkenning/perspectieven) beschrijven we hoe toekomstig sportbeleid eruit zou zien als slechts één van deze opgaven centraal zou staan, en de drie andere opgaven daaraan ondergeschikt zouden zijn. In [kansen en keuzes](/toekomstverkenning/kansen-en-keuzes) laten we zien hoe het beleidsmatig inzetten op één van de vier opgaven het bereiken van andere opgaven kan vergemakkelijken, of juist bemoeilijken. Tot slot kijken we in [Naar een sportiever Nederland](/toekomstverkenning/naar-een-sportiever-nederland) naar de belangrijkste strategische kansen en keuzes voor de toekomst.

Deze vier opgaven zijn voor deze STV geformuleerd op grond van diverse discussiebijeenkomsten met stakeholders en komen overeen met de vier basisthema's voor sport.

Vier basisthema's voor sport

Meer informatie ▼

In de wetenschappelijke sportliteratuur is een lange reeks van betekenissen van sport op maatschappelijk niveau onderscheiden. Deze overlappen elkaar voor een groot deel. In de samenvatting van hun rapport De maatschappelijke betekenis van sport uit 1996, schreven Van Bottenburg en Schuyt (</toekomstverkenning/referenties>), daarover:

'Wie deze maatschappelijke betekenissen overziet, zal worden getroffen door de veelzijdigheid van de sportwereld. Daarin ligt ook haar kracht. Of je nu sport wilt beoefenen of ernaar wilt kijken, of je wilt begeleiden of wilt besturen, of je in wedstrijdverband of op recreatief niveau wilt sporten: de sport biedt voor elk wat wils. Die veelzijdigheid is er tegelijkertijd de reden van dat er aan sport vrijwel nooit eenduidige effecten, functies en betekenissen toegeschreven kunnen worden. De sportwereld bestaat (alleen in Nederland al) uit miljoenen mensen, die uiteenlopende motieven, opvattingen, gedragsregels en vaardigheden in de sportwereld inbrengen.'

Om toch grip te krijgen op deze ingewikkelde materie hebben Van Bottenburg en Schuyt deze uiteenlopende betekenissen teruggebracht tot vier basisthema's die grotendeels nog steeds bestaan in het sportonderzoek en sportbeleid, al doen de benamingen nu misschien een beetje verouderd aan:

1. Karaktervorming (zouden we nu mogelijk 'presteren' noemen, omgaan met verlies of winnaarsmentaliteit)
2. Sociale binding (meedoen of sociale cohesie)
3. Gezondheid (tegenwoordig ook wel bewegen of vitaliteit genoemd)
4. Economie (waaronder vooral media en evenementen vallen)

Deze vier basisthema's komen vrijwel overeen met de vier opgaven voor sport die we voor deze STV hebben geformuleerd op grond van diverse discussiebijeenkomsten met stakeholders (voor de onderbouwing zie verantwoording (</toekomstverkenning/over-de-STV>)).

Deze vier opgaven voor de sport zijn niet nieuw of verrassend. Ze zijn ook te herkennen in de beleidsnota's over sport van de laatste jaren (zie een korte beleidsgeschiedenis (</toekomstverkenning/een-korte-beleidsgeschiedenis>)). Ze zijn daarnaast terug te zien in het Nederlandse sportonderzoek. Zie bijvoorbeeld het Onderzoeksprogramma Sport (<https://www.sportonderzoek.com>), waar drie onderzoeksthema's worden onderscheiden: presteren, meedoen en vitaal. De vierde opgave – meeleven met sporters – valt onder het onderzoeksthema presteren.

De Sport Toekomstverkenning is bedoeld om bij overheden, sportorganisaties en daarmee verbonden organisaties en bedrijven de gedachten over de toekomst van sport te scherpen en een discussie over de toekomst te verhelderen en te ondersteunen. De Sport Toekomstverkenning is gemaakt door het projectteam van RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu)- en SCP (Sociaal Cultureel Planbureau)-medewerkers. De totstandkoming van de STV is begeleid door een Klankbordgroep, een Leescommissie en veel experts op het gebied van sport. Betrokkenen uit de sportwereld en daarbuiten hebben waardevolle input geleverd. Zie: Projectteam, commissies, experts en betrokkenen ([.pdf](#)) (</toekomstverkenning/over-de-stv/projectteam-commissies-experts-stakeholders>).

Definitie sport

In de Sport Toekomstverkenning (STV) hanteren we een brede opvatting van het begrip sport. Sport is het geheel aan sport- en beweegaanbod en -voorzieningen, sport- en beweeggedrag, beleving van sport via media en bezoek, (sport)beleid op lokaal en nationaal niveau.

Meer informatie

- Toekomstverkennen in historisch perspectief (/toekomstverkenning/historisch-perspectief)
- Een korte beleidsgeschiedenis (/toekomstverkenning/een-korte-beleidsgeschiedenis)
- Trendscenario (/toekomstverkenning/trendscenario)
- Drijvende krachten van sport en bewegen (/document/drijvende-krachten-van-sport-en-bewegen)
- Methode en verantwoording (/toekomstverkenning/over-de-stv)